www.pwc.se

TIMRÅ KOMMUN
Kommunledningskontoret
2017 -04- 10
Dnr. | Dpl.

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2016

Kommunalförbundet kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län

Anneth Nyqvist
Certifierad kommunal revisor

Mars 2017

pwc

Innehåll

1. Sammanfattning 2

2. Inledning 3

2.1. Syfte och revisionsfrågor 3

2.2. Revisionskriterier 4

3. Granskningsresultat 5

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning 5

3.1.1. Iakttagelser 5

3.1.2. Revisionell bedömning 6

3.2. God ekonomisk hushållning 6

3.2.1. Iakttagelser 6

3.2.2. Revisionell bedömning 7

3.3. Rättvisande räkenskaper 8

3.3.1. Iakttagelser 8

3.3.2. Revisionell bedömning 9

1. Sammanfattning

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Kommunalförbundet lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att årets resultat inte är förenligt med kommunalförbundets mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Det finansiella målet för 2016 är inte uppfyllt.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall är inte fullt ut är förenligt med direktionens övergripande mål för verksamheten. De verksamhetsmässiga målen för 2016 är delvis uppfyllda, då tre av fem mål uppfylls.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Årsredovisningen är upprättad enligt god redovisningssed.

I syfte att öka kvaliteten på årsredovisningen lämnar vi följande rekommendationer (flertalet kvarstår sedan förra årets granskning):

- Avsnittet om redovisningsprinciper bör utvecklas.
- Både finansiella mål och verksamhetsmål avseende god ekonomisk hushållning bör utvecklas.
- Utvärdering av den ekonomiska ställningen bör göras utifrån enligt kommunala redovisningslagen kap 4:5.
- Den sammanställda redovisningen bör anpassas till kraven i RKR 8.2 vad avser tilläggsupplysningar.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är direktionen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunalförbundets ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt

beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med KOmmunalförbundets ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionssed med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktas i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2017-03-15. Direktionen fastställer förslag till årsredovisningen 2017-03-31.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Direktionens beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av verksamheten
I förvaltningsberättelsen redovisas väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret.

Av årsredovisningen framgår den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. Analysen har utvecklats sedan tidigare år och det finns en kopplingen till hur förändringar i omvärlden kan komma att påverka Kommunalförbundets ekonomi och prioriteringar inom olika områden.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. Den totala sjukfrånvaron har jämfört med 2015 ökat från 3,8 % till 5,7 %. Långtidsfrånvaron har minskat vilket innebär att det är den korta sjukfrånvaron som har ökat. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information.

Pensionsredovisning
I förvaltningsberättelsen framgår att förbundet inte har några ansvarsförbindelser för pensioner intjänade varken för 1998 eller senare. Däremot har kommunalförbundet kostnader för pensioner till personal som uppgick till 2,3 mnkr för 2016.

Gemensam förvaltningsberättelse
Förvaltningsberättelsen omfattar en kort beskrivning av den samlade redovisningen och kort information om respektive bolags verksamhet och resultat för 2016. Informationen täcker inte de krav på särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretagen som finns i RKR 8.2.

Investeringsredovisning
Årets investeringar redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Investeringarna uppgår endast till 0,4 mnkr för 2016.

Vi gjorde i samband med delårsrapporten en fördjupad kontroll av att investeringar inte har redovisats som driftkostnader men inga avvikelser påträffades.

Driftredovisning – verksamhetens nettokostnader
Utfallet av Kommunalförbundets driftverksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om orsaker till budgetavvikelser lämnas. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Verksamhetens nettokostnader fördelar sig enligt följande:

Sammanställning nettokostnader	Utfall 2016	Budget 2016	Budget avvikelse	Prognos helår	Prognos avvikelse
Landsbygdstrafik	-150,3	-162,1	11,8	-153,8	3,5
Tätortstrafik	-39,8	-103,0	63,2	-44,1	4,3
SÄKO	-103,8	-93,8	-10,0	-103,4	-0,4
Tågtrafik	-33,8	-35,5	1,7	-34,8	1,0
Biljettsystem	-5,0	-5,0	0,0	-5,0	0,0
Stationsavgifter	-1,8	-1,8	0,0	-1,9	0,1
Förvaltningskostnader	-31,6	-30,5	-1,1	-32,2	0,6
Administration SÄKO	-15,8	-17,3	1,5	-16,8	1,0
Finansnetto	0,0		0,0	0,0	0,0
Resultat före medlemstillskott	**-382,0**	**-449,1**	**67,1**	**-392,0**	**10,1**

Budgetavvikelsen uppgår till + 67,1 mnkr och förklaras till största delen av biljettsubventioner från Sundsvalls och Örnsköldsviks kommuner. Den ökade intäkten resulterar i minskade medlemstillskott från dessa kommuner. Kostnaden för den särskilda kollektivtrafiken (SÄKO) avviker med -10,0 mnkr mot budget och beror på ett ökat antal och längre sjukresor. Utfallet är 10,1 mnkr bättre än prognosen, motsvarande 2,5 %. Prognossäkerheten kan därmed betraktas som god för 2016.

Balanskravsresultat
Förvaltningsberättelsen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL. Kommunalförbundets uppfyller balanskravet då resultatet uppgår till 0 mnkr.

Utvärdering av ekonomisk ställning
Förvaltningsberättelsen innehåller inte en utvärdering av ekonomisk ställning utifrån kommunala redovisningslagen 4:5. Vi vill framhålla att för att en utvärdering ska kunna ske bör mål för den finansiella ställningen anges. I dagsläget finns målsättningar kopplade till god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv men vi bedömer inte att dessa är tillämpliga vid utvärdering av kommunalförbundets ekonomiska ställning.

3.1.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed med undantag av den gemensamma förvaltningsberättelsen, som saknar information utifrån RKR 8.2, och utvärdering av ekonomisk ställning.

3.2. God ekonomisk hushållning

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål
I årsredovisningen görs en avstämning mot direktionens finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2016:

Finansiellt mål, fastställt av direktionen i budget 2016	Prognos 2016	Måluppfyllelse, förbundets bedömning
KTM bedriver resurseffektiv kollektivtrafik.	Kraftig budgetavvikelse p.g.a. att finansieringsmodellen för kommunla subventioner av biljettpriset förändras vilket innebär att självfinansierings-graden minskar.	Nej, målet uppfylls inte.

Det finansiella målet uppfylls inte då budgetavvikelsen uppgår till 67,1 mnkr. Exkluderas den kommunala biljettsubventionen uppgår budgetavvikelsen till -8,7 mnkr.

Mål för verksamheten

Direktionen har fastställt verksamhetsmål avseende god ekonomisk hushållning

Verksamhetsmål, fastställt av direktionen i budget 2016	Prognos 2016	Måluppfyllelse, förbundets bedömning
Kollektivtrafikmyndigheten ökar den regionala och fysiska tillgängligheten.	En rad förbättringar har genomförts under årets inledande månader.	Ja, målet uppfylls.
Kollektivtrafikmyndighetens varumärke Din Tur stärks gentemot resenärer och allmänheten.	Kunskapen om vem som ansvarar för kollektivtrafiken har ökat.	Ja, målet uppfylls.
Kollektivtrafikmyndigheten ökar nöjdheten över kollektivtratiken hos resenärer och allmänheten.	Den sammanfattande nöjdheten hos resenärer har ökat, däremot är den låg bland allmänheten. Utfallen når inte målvärdena.	Nej, målet uppfylls inte.
Kollektivtrafikmyndigheten ökar det kollektiva resandet i Västernorrland.	Trots utökad trafik så har marknadsandelen av det totala resandet minskat.	Nej, målet uppfylls inte.
Kollektivtrafikmyndigheten minskar kollektivtrafikens negativa påverkan på miljön.	Samtliga indikatorer uppnås.	Ja, målet uppfylls.

3.2.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årets resultat inte är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Det finansiella målet för 2016 är inte uppfyllt.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall endast delvis är förenligt med direktionens mål för verksamheten. Av de fem verksamhetsmäss-iga målen för 2016 är tre uppfyllda.

Vi rekommenderar att verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning utvecklas i en-lighet med kommunallagens intentioner. Enligt förarbetena ska det för dessa mål finnas ett samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter.

Vi instämmer i direktionens bedömning att Kommunalförbundet inte når en god ekono-misk hushållning för 2016.

3.3. Rättvisande räkenskaper

3.3.1. Iakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1 och omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt samtliga intäkter och kostnader för året samt hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret. Jämförelse med föregående år lämnas för varje delpost.

Årets resultat uppgår till 0,0 mnkr vilket är i enlighet med budgeterad nivå. Av lämnade resultatkommentarer redogörs utförligt för budgetavvikelserna.

Verksamhetens nettokostnader uppgår till – 458,8 mnkr jämfört med budgeterade - 450,1 mnkr. Budgetavvikelsen uppgår till -8,7 mnkr när kommunala biljettsubventioner redovisas nedanför verksamhetens nettokostnader. Resultaträkningen ska därför jämföras med verksamhetens nettokostnad exklusive kommunala biljettsubventioner.

I jämförelse med föregående år har verksamhetens intäkter ökat med 1,7 mnkr medan kostnaderna har ökat med 17,3 mnkr. Det är framförallt trafikkostnaderna som har ökat, +13,9 mnkr. IT-kostnaderna har ökat med 1,5 mnkr och personalkostnaderna har ökat 1,3 mnkr vilket motsvarar 4,7 %.

Den ökade kostnaden finansieras via medlemsbidrag och biljettsubventioner. Medlemsbidragen har minskat med 54,6 mnkr men biljettsubventioner från Sundsvalls och Örnsköldsviks kommuner uppgår till 76,8 mnkr för 2016, motsvarande intäkt saknades för 2015.

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med föregående år och prognos.

Resultaträkning, mnkr	Utfall 2016	Budget 2016	Budget-avvikelse	Utfall 2015
Verksamhetens intäkter	142,8	139,9	2,9	147,1
Verksamhetens kostnader	-593,9	-582,0	-11,9	-576,6
Jämförelsestörande post	0,3	0,0	0,3	1,2
Avskrivningar	-8,1	-8,0	-0,1	-8,0
Verksamhetens nettokostnader	***-458,8***	***-450,1***	***-8,7***	***-436,4***
Kommunala biljettsubventioner	76,8	1,0	75,8	0,0
Medlemsbidrag	382,0	449,1	-67,1	436,6
Finansiella intäkter		0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader		0,0	0,0	0,0
Årets resultat	***0,0***	***0,0***	***0,0***	***0,2***

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfatta tillräckliga noter. Fakturaunderlag finns till samtliga interimsposter och det är lätt att följa redovisningen från specifikation till underlag.

Balansräkningen redovisar i allt väsentligt kommunens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i KRL.

Från och med 2014 finns ett specifikt krav på komponentavskrivning av materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4). Förbundet redovisar inte några anläggningstillgångar varför denna rekommendation inte är aktuell.

I balansräkningen återfinns förutbetalda intäkter motsvarande drygt 8 mnkr som avser äldre statsbidrag; riktade bidrag till glesbygd- och handikappåtgärder etc. där vissa poster har varit orörda sedan mitten av 00-talet. I augusti 2016 har förbundets ledningsgrupp fattat beslut om hur dessa medel ska användas, ca 0,5 mnkr har hittills omfördelats.

Kommunalförbundet har inte tagit upp någon avsättning för pensionsförpliktelser i sin redovisning. Kostnadsföring av premier för framtida pensioner sker månadsvis.

Kassaflödesanalys
Kassaflödesanalysen är uppställd enligt gällande rekommendation. Den omfattar tillräckliga noter. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns.

Sammanställda räkenskaper
De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper och omfattar motsvarande noter. Uppställningen följer god redovisningssed.

Konsolideringen innefattar samtliga de företag som enligt kraven i RKR:s rekommendation 8.2 Sammanställd redovisning ska ingå. Eliminering av koncerninterna poster har i allt väsentligt utförts. Förvaltningsberättelsen saknar dock till viss del särskilda upplysningar enligt kraven i RKR 8.2.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper
Avsnittet angående redovisningsprinciper är kortfattat och bör utvecklas. Årsredovisningens tilläggsupplysningar uppfyller till stora delar KRL:s krav och i övrigt lämnas uppgifter i enlighet med god redovisningssed.

Följande väsentliga avvikelser från god redovisningssed har noterats:

- Särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretagen lämnas inte i enlighet med RKR 8.2.

3.3.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är upprättade enligt god redovisningssed.

2017-04-06

Anneth Nyqvist
Uppdragsledare/projektledare